

Projekt vedy a výskumu podporovaný Agentúrou grantov MO SR

Evidenčné číslo projektu : AgMO 9

Názov : KOMPLEXNÁ METODIKA HODNOTENIA BEZPEČNOSTNÉHO PROSTREDIA.

Zodpovedný riešiteľ projektu : doc. Ing. Ladislav HOFREITER, CSc.

Anotácia projektu :

Znalosť bezpečnostného prostredia je rozhodujúcim predpokladom pre efektívne rozhodovanie na strategickej úrovni riadenia bezpečnosti. V súčasnosti používaný prístup založený na deskripcii možných tendencií neposkytuje potrebné kvantitatívne, ani kvalitatívne podklady pre včasné reagovanie na zmeny v bezpečnostnom prostredí a elimináciu rizík. Pre včasné a efektívne reagovanie prvkov štruktúry bezpečnostného systému treba komplexne analyzovať bezpečnostné prostredie, identifikovať determinanty a rozhodujúce činitele bezpečnostného prostredia, ako aj indikátory ich zmien. Použitím metód ich kvalitatívneho a kvantitatívneho ohodnotenia a stanovením prahových hodnôt, vytvoriť podmienky pre adekvátnu reakciu bezpečnostného systému.

Cieľ projektu:

Hlavným cieľom projektu je *metodologický výskum skupín determinantov a činiteľov, identifikátorov ich zmien a ich vplyv na stav a vývoj bezpečnostného prostredia*. Tento cieľ bude naplňovaný prostredníctvom týchto *čiastkových cieľov* :

- Vypracovanie systémovej charakteristiky bezpečnostného prostredia ako subsystému sociálneho a prírodného prostredia.
- Identifikovanie kľúčových determinantov a činiteľov stavu bezpečnostného prostredia.
- Vypracovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych charakteristík indikátorov zmien činiteľov bezpečnostného prostredia.
- Vypracovanie návrhu metodiky možných postupov hodnotenia bezpečnostného prostredia .

Doba riešenia projektu : 1.6.2009 – 31.12.2011

1. Podrobný popis návrhu projektu

Cieľom projektu je na základe metodologického výskumu identifikovať a charakterizovať skupiny determinantov a činiteľov, ktoré sú rozhodujúce pre komplexné ohodnotenie bezpečnostného prostredia. Použitím relevantných kvantitatívnych a kvalitatívnych metód a plnením čiastkových cieľov je ambíciou riešiteľského tímu vypracovať metodiku komplexného hodnotenia bezpečnostného prostredia tak, aby umožňovala nielen poznanie súčasného stavu, ale aj predikciu jeho vývoja.

Vzhľadom na fakt, že v dostupných analytických a koncepčných dokumentoch absentuje jednoznačný výklad pojmu bezpečnostné prostredie, v prvej etape riešenia (PB1) sa pozornosť sústreďí na **vypracovanie systémovej charakteristiky bezpečnostného prostredia** ako subsystému sociálneho a prírodného prostredia, jeho obsahu a štruktúry. Pre splnenie tohto čiastkového cieľa budú použité metódy analytických a porovnávacích štúdií. Prvý výstup z riešenia projektu bude prezentovaný na medzinárodnej vedeckej konferencii Bezpečnosť a bezpečnostná veda 7.-8.10.2009, ktorej organizátorom bude riešiteľské pracovisko. Získané poznatky a stanoviská účastníkov konferencie budú zahrnuté do ďalšieho riešenia cieľov projektu.

Poznajúc obsah a štruktúru bezpečnostného prostredia, cieľom druhej etapy riešenia projektu (PB2) bude **identifikovanie** tých **klúčových determinantov a činiteľov**, ktoré podmieniajú a ovplyvňujú stav relevantného bezpečnostného prostredia. Vychádzame z predpokladu, že *objektívne vyjadrenie trendov a tendencií vývoja v bezpečnostnom prostredí nie je možné bez identifikovania tých klúčových podmienok a činiteľov, ktoré sú podmienkou a predpokladom ich vzniku a prejavov*. Pre splnenie čiastkového cieľa budú použité nasledujúce skupiny metód: analýza vybraných štatistických údajov, komparácia, príčinné metódy, kvalifikovaný odhad. Výsledky a získané poznatky bude riešiteľský tím prezentovať formou vedeckých a odborných článkov v domácich i zahraničných časopisoch a zborníkoch.

Realizácia požiadavky na jednoznačné kvalitatívne a kvantitatívne charakteristiky, umožňujúce objektivizovať hodnotenie bezpečnostného prostredia a iniciovať adekvátnu reakciu na zmeny, bude obsahom tretej etapy riešenia projektu (PB3). Cieľom bude **určenie** takých **indikátorov a ich hodnôt**, ktoré umožnia jednoznačne identifikovať negatívne trendy vo vývoji bezpečnostného prostredia. Pre splnenie tohto čiastkového cieľa budú využité metódy analýza chronologickej sekvencie vybraných štatistických údajov, ekonometrické metódy a príčinné metódy, ako i metóda scenárov.

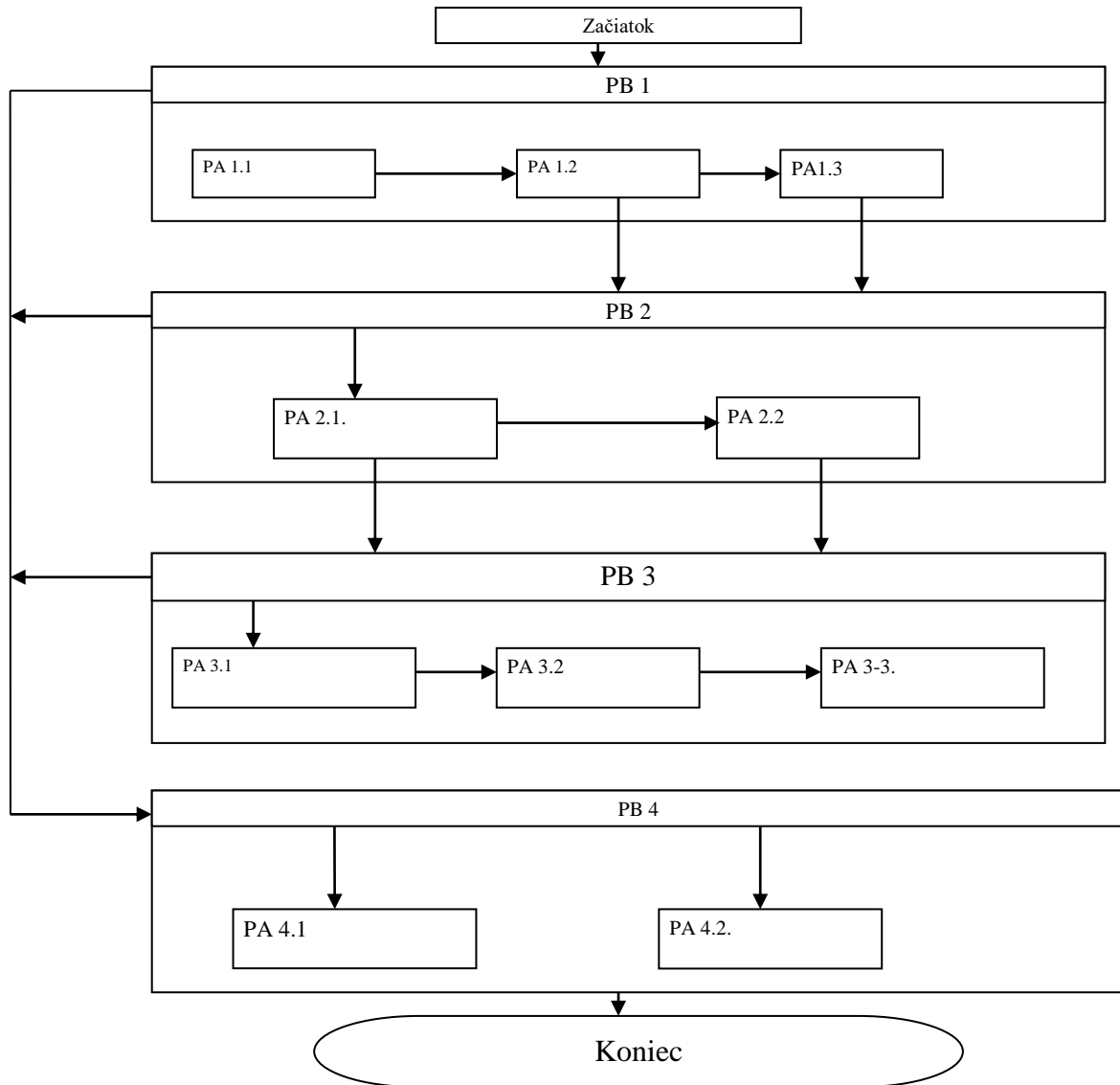
Na verifikáciu dosiahnutých výsledkov a plnenia čiastkových cieľov v druhej a tretej etape riešenia projektu (PB2 a PB3) bude zameraný **medzinárodný odborný seminár**. Získané poznatky a pripomienky budú zapracované do priebežných výstupov a zároveň budú zahrnuté aj do riešenia poslednej etapy riešenia projektu.

Záverečnou etapou riešenia projektu (PB4) bude integrácia získaných poznatkov a vypracovanie návrhu **metodiky komplexného hodnotenia bezpečnostného prostredia**. Je to finalizujúca etapa, počas ktorej bude nielen vypracovaná samotná metodika, ale v jej priebehu budú produkované aj ďalšie výstupy – vedecká monografia a ďalšie štúdie na publikovanie vo vedeckých a odborných časopisoch. Za účelom prezentovania odporúčaného prístupu k hodnoteniu bezpečnostného prostredia bude organizovaná medzinárodná vedecká konferencia. Po zapracovaní pripomienok, návrhov a odporúčaní bude dopracovaná finálna

verzia Metodiky komplexného hodnotenia bezpečnostného prostredia ako podklad pre záverečné oponentské konanie k projektu.

Podrobné rozpracovanie cieľov a metodiky riešenia projektu je uvedené vo formulároch pracovných balíkov.

Vzájomné väzby medzi jednotlivými PB sú znázornené nasledujúcim blokovým diagramom :

Obr. 1 . Blokový diagram riešenia projektu

Očakávanými výsledkami riešenia projektu teda budú:

- Produkcia nových poznatkov z oblasti bezpečnostného výskumu, použiteľných pre potreby strategickej úrovne rozhodovania i v sfére bezpečnostného vzdelávania
- Vypracovanie metodiky pre komplexné hodnotenie bezpečnostného prostredia, vrátane metodiky identifikovania indikátorov zmien v bezpečnostnom prostredí

- Prezentovanie dosiahnutých výsledkov a nových poznatkov na domácich a zahraničných vedeckých konferenciách.
- Získanie výstupov na národnej a medzinárodnej úrovni v súlade s potrebami akreditácie AOS.
- Vytvorenie podkladov pre tvorbu lekčných fondov v prospech bezpečnostného vzdelávania.

Originalita a inovatívnosť projektu je v tom, že takto systémovo poňatý prístup k hodnoteniu bezpečnostného prostredia nebol prezentovaný. Výsledky riešenia projektu napomôžu k objektívnosti analytických a rozhodovacích procesov v oblasti bezpečnosti a zároveň poskytnú nové poznatky pre bezpečnostné vzdelávanie.

2. Dopady projektu

Riešenie projektu tematický spadá do oblasti priority podľa Koncepcie zamerania a podpory výskumu a vývoja v oblasti obrany do roku 2010 v skupine *Analýza bezpečnostného prostredia, rizík a možnosti eliminácie hrozieb*.

Prioritné uplatnenie výstupu projektu je v sfére strategického riadenia (MO SR, MV SR, MH SR). Vypracovaná metodika umožní kontinuálne a komplexne analyzovať a objektívne hodnotiť stav a to nielen vonkajšieho, ale aj vnútorného bezpečnostného prostredia.

Vyjadrenie potrebných identifikátorov a ich kontinuálne sledovanie a vyhodnocovanie umožní prijímať adekvátne rozhodnutia na elimináciu alebo minimalizáciu rizík a ohrození ako v sfére vnútornej, tak aj vonkajšej bezpečnosti.

Hlavný výstup projektu: Metodika komplexného hodnotenia bezpečnostného prostredia bude daná k dispozícii pre užívateľov ako v printovej, tak aj v elektronickej verzii.

Na zverejňovanie ostatných, aj priebežných výstupov, bude využitý internetový portál Akadémie ozbrojených síl. Tým sa výsledky a výstupy z riešenia stanú trvale dostupnými pre všetkých záujemcov z radov bezpečnostnej komunity.

3. Prepojenie výskumu a vzdelávania

Aplikácia výsledkov riešenia projektu do vzdelávania bude závislá na štruktúre akreditovaných programov. Vzhľadom na ambíciu AOS získať akreditáciu pre tretí stupeň vzdelávania v študijnom programe *Národná a medzinárodná bezpečnosť*, budú výsledky plne využiteľné pre študentov tohto programu.

Využitelnosť výstupov a výsledkov projektu je značná i v systéme kariérového vzdelávania dôstojníkov OS SR, ako aj zamestnancov rezortu obrany, ale aj zamestnancov štátnej a verejnej správy, pôsobiacich na úseku bezpečnosti.

Vzhľadom na (podľa nášho názoru) prvotné riešenie takéhoto projektu, jeho výsledky vytvárajú predpoklady a východiská pre kontinuálny výskum skúmaného problému.